PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW DZIAŁOWY · JĘZYK POLSKI · KLASA 3 LO I TECHNIKUM · ZAKRES PODSTAWOWY

Dział 5. Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke*

Proza dwudziestolecia międzywojennego: Stefan Żeromski, Przedwiośnie (lektura w całości – szklane domy, Nawłoć, Gajowiec i Lulek, zakończenie); Witold Gombrowicz, Ferdydurke (fragmenty – forma, gęba, upupienie, groteska). Dziewięć kart: teoria z wzorcowymi odpowiedziami, ćwiczenia, zadania typu maturalnego, dwie kartkówki (A i B) i sprawdzian (A i B) – z kluczem i zasadami oceniania.

Karta	Temat	Zadania
1	**Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, wzorcowe odpowiedzi, rozgrzewka	4 zad. 12 pkt
2	**Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – ćwiczenia** Ćwiczę umiejętności z działu	6 zad. 24 pkt
3	**Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – zadania typu maturalnego** Polecenia i punktacja jak na maturze 2027	5 zad. 13 pkt
4	**Kartkówka 1: *Przedwiośnie* – grupa A** 15 minut · 8 pkt	4 zad. 8 pkt
5	**Kartkówka 1: *Przedwiośnie* – grupa B** 15 minut · 8 pkt	4 zad. 8 pkt
6	**Kartkówka 2: *Ferdydurke* – grupa A** 15 minut · 10 pkt	4 zad. 10 pkt
7	**Kartkówka 2: *Ferdydurke* – grupa B** 15 minut · 10 pkt	4 zad. 10 pkt
8	**Sprawdzian: Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – grupa A** 90 minut · 26 pkt	6 zad. 26 pkt
9	**Sprawdzian: Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – grupa B** 90 minut · 26 pkt	6 zad. 26 pkt

JAK KORZYSTAĆ Z ZESTAWU

- Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości z działu i pokazuje wzorcowe odpowiedzi z wyjaśnieniem – od niej warto zacząć.
- Karta 2 to ćwiczenia na tekstach, a karta 3 – zadania w formule matury 2027 (polecenia i punktacja jak w arkuszach CKE).
- Karty 4–7 to dwie kartkówki (po 15 minut), każda w grupach A i B. Karty 8–9 to sprawdzian (45 minut) w grupach A i B – te same typy zadań i ta sama punktacja, inne treści.
- Klucz na końcu zestawu zawiera odpowiedzi i zasady oceniania zadań otwartych w stylu CKE (co daje 1 pkt, a co 2 pkt).
- Osobny plik „Powtórka" zbiera najważniejsze pojęcia, lektury i konteksty, typowe błędy i test „Sprawdź się".

Materiał oryginalny. Podstawa programowa LO i technikum w brzmieniu z 2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 1019). Wymagania: I.1.1, I.1.3–I.1.9, I.1.12–I.1.15, III.1.1, III.2.9. Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

PIERWSZA ŁAWKA

Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, wzorcowe odpowiedzi, rozgrzewka

KARTA 1/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 12 pkt

PRZYPOMNIJ SOBIE

- **Dwudziestolecie międzywojenne (1918–1939)** to literatura odrodzonego państwa. Proza tego czasu pyta o kształt nowej Polski (reformy, rewolucja, bieda wsi i miasta) i o to, kim jest człowiek w nowoczesnym świecie. Obok powieści realistycznej rozwija się proza nowatorska, która łamie zasady prawdopodobieństwa: groteska, absurd, gra z konwencją.
- **Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*** – powieść ukończona w 1924 r. (pod tekstem: „Konstancin, d. 21 września 1924"). Budowa: wstęp „Rodowód" i trzy części: **„Szklane domy"** (Baku, droga do Polski), **„Nawłoć"** (dwór Wielosławskich), **„Wiatr od wschodu"** (Warszawa). Narrator trzecioosobowy, często ironiczny wobec bohatera i jego otoczenia. To **powieść o dojrzewaniu** (formowanie poglądów Cezarego Baryki) i **powieść polityczna – dyskusja o drogach dla Polski**.

Część	Gdzie jest Cezary	Co przeżywa	Czego się uczy
„Szklane domy"	Baku, Charków, pociąg do Polski	rewolucja, śmierć matki, rzeź Ormian, praca grabarza, odnalezienie ojca, śmierć ojca w drodze	rewolucja niesie też okrucieństwo; ojciec kreśli utopię szklanych domów
„Nawłoć"	dwór Hipolita Wielosławskiego pod Częstochową	beztroskie życie ziemian, miłość do Laury Kościenieckiej, śmierć Karoliny, nędza komorników na Chłodku	Polska szlachecka jest wygodna dla nielicznych i obojętna na biedę
„Wiatr od wschodu"	Warszawa	rozmowy z Szymonem Gajowcem i Antonim Lulkiem, zebranie komunistów, rozstanie z Laurą, manifestacja	żaden gotowy program go nie przekonuje – wybór zostaje otwarty

- **Mit szklanych domów.** W wagonie Seweryn Baryka opowiada synowi o wynalazcy – „kuzynie" Baryce – który z nadmorskiego piasku wytwarza szkło, a z niego tanie, czyste i zdrowe domy dla chłopów i robotników. Fabryka jest spółdzielnią, a zmiana dokonuje się bez przemocy: *Rewolucją istotną i jedyną jest wynalazek*. To **utopia** – po przekroczeniu granicy Cezary widzi nędzne miasteczko i pyta: „Gdzież są twoje szklane domy?".
- **Trzy programy dla Polski: Seweryn Baryka** – postęp przez naukę, technikę i pracę, bez zabijania („Nie zabijaj! Syneczku!"); **Szymon Gajowiec** – ewolucja: budowa państwa, reformy, oświata, własne wojsko, cierpliwość („To dopiero przedwiośnie nasze"); **Antoni Lulek** – rewolucja komunistyczna i wrogość wobec niepodległego państwa. Cezary krytykuje zarówno obojętność elit, jak i rewolucyjną demagogię.

- **Zakończenie i tytuł.** W „pierwszy dzień przedwiośnia” Cezary idzie w manifestacji robotniczej ku Belwederowi, a potem sam, „na czele zbiedzonego tłumu”, wprost na szereg żołnierzy. Zakończenie jest **otwarte**. Przedwiośnie to pora przejściowa – po zimie niewoli, przed wiosną, której jeszcze nie ma: czas nadziei i niepokoju młodego państwa i młodego człowieka.
- **Witold Gombrowicz, *Ferdydurke*** (1937, z datą 1938) – powieść groteskowa. Trzydziestoletni Józio (Józef Kowalski) zostaje przez profesora Pimkę, filologa, „upupiony” i odprowadzony do szkoły. Akcja toczy się w trzech „domach”: **szkoła** dyrektora Piórkowskiego, **stancja u Młodziaków** (dom „nowoczesny”), **dwór** ciotki Hurleckiej na wsi. Fabułę przerywają dwie wstawki: *Filidor dzieckiem podszyty* i *Filibert dzieckiem podszyty*.

Pojęcie	Znaczenie	Przykład z powieści
forma	sposób bycia, mówienia i zachowania, który ludzie narzucają sobie nawzajem; nikt nie jest „sobą” poza formą	Józio wobec Pimki zachowuje się jak uczeń, choć jest dorosły
gęba	etykieta, wizerunek przyprawiony człowiekowi przez innych	Bladaczka „przyprawia” uczniom gębę zachwyconych czytelników
pupa, upupienie	infantylizacja – traktowanie dorosłego jak dziecka, pozbawianie go dojrzałości	Pimko robi z Józia ucznia
łydka	symbol nowoczesności, wysportowanej swobody	Zuta Młodziakówna, nowoczesna pensjonarka
kupa	chaos ciał w bójce – chwila, gdy formy się rozpadają	nocna scena u Młodziaków

- **Sceny, które warto znać:** lekcja polskiego u Bladaczki (obowiązkowy zachwyt nad Słowackim; bunt Gałkiewicza: „Jak zachwyca, kiedy nie zachwyca?”), **pojedynek na miny** między Syfonem (wzniosłe ideały „chłopiąt”) a Miętusem (wulgarny bunt „chłopaków”), stancja u Młodziaków (nowoczesność jako kolejna poza), ucieczka Józia z Miętusem na wieś (Miętus chce zbratać się z parobkiem – Walkiem; w dworze ziemiańska forma pana i sługi). **Groteska** (połączenie komizmu i grozy, deformacja rzeczywistości) służy tu pokazaniu, jak ludzie więzią się nawzajem w formach.

PRZYKŁADY Z WYJAŚNIENIEM

Przykład 1. Wyjaśnij sens tytułu *Przedwiośnie*. Odwołaj się do słów Szymona Gajowca i do zakończenia powieści.

Przedwiośnie to czas przejściowy między zimą a wiosną. Gajowiec mówi, że Polska przeżywa „dopiero przedwiośnie” – po zimie niewoli państwo dopiero zaczyna się budować, a wiele spraw (bieda, reformy) czeka na rozwiązanie. W zakończeniu jest „pierwszy dzień przedwiośnia”, a Cezary idzie w manifestacji – jego droga też jest niedokończona.

Jak myśleć: połącz znaczenie dosłowne (pora roku) z przenośnym (stan państwa i bohatera) i daj przykład z tekstu.

Przykład 2. Rozstrzygnij, czy mit szklanych domów jest w powieści tylko kłamstwem Seweryna. Uzasadnij odpowiedź.
Nie tylko. Szklanych domów nie ma – Cezary widzi po przyjeździe nędzne miasteczko i myśli, że ojciec „zażartował sobie". Ale opowieść wyraża prawdziwe marzenie o Polsce czystej, zdrowej i sprawiedliwej, budowanej pracą i wynalazkiem, a nie przemocą. To utopia, która pokazuje, czego w kraju brakuje.
Za co CKE daje punkt: za rozstrzygnięcie **i** uzasadnienie odwołujące się do fabuły; sam cytat „Gdzież są twoje szklane domy?" bez komentarza to 0 pkt.

Przykład 3. Wyjaśnij, na czym polega „upupienie" na przykładzie lekcji polskiego w *Ferdydurke*.
Nauczyciel (Bladaczka) nie pozwala uczniom samodzielnie ocenić Słowackiego – każe im powtarzać, że zachwyca, bo był wielkim poetą. Uczniowie mają być posłusznymi dziećmi, które przyjmują gotowe sądy. Kiedy Gałkiewicz przyznaje, że go nie zachwyca, zderza się z formą szkoły.
Jak myśleć: nazwij mechanizm (narzucenie niedojrzałości i gotowej formy), a potem pokaż go w scenie.

Przykład 4. Porównaj stanowiska Gajowca i Lulka w sprawie przyszłości Polski. Podaj jedną różnicę.
Gajowiec chce zmieniać kraj stopniowo – przez reformy, oświatę i pracę w niepodległym państwie. Lulek odrzuca to państwo i czeka na rewolucję komunistyczną, która ma obalić dotychczasowy ład.
Jak myśleć: porównanie wymaga **dwóch** stron różnicy – „Gajowiec chce reform" to dopiero połowa odpowiedzi.

ZADANIA

Zadanie 1. Przyporządkuj bohaterom *Przedwiośnia* ich rolę w powieści. Wpisz właściwą literę. ___ / 4 pkt

1. Seweryn Baryka	a) urzędnik niepodległego państwa, zwolennik reform
2. Szymon Gajowiec	b) ojciec Cezarego, twórca opowieści o szklanych domach
3. Antoni Lulek	c) student prawa, komunista
4. Hipolit Wielosławski	d) kolega z wojska, gospodarz Nawłoci

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

Zadanie 2. Uzupełnij zdania o *Ferdydurke* pojęciami z ramki. ___ / 3 pkt

gębą upupienie łydka kupa formą

1. Wizerunek, który przyprawiają nam inni, Gombrowicz nazywa _____.
2. Traktowanie dorosłego jak dziecka to _____.
3. Nowoczesność Zuty symbolizuje _____.

Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – ćwiczenia

Ćwiczę umiejętności z działu

KARTA 2/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 24 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania. ___ / 7 pkt

Szklane domy

— Nie takie szkło! Baryka — nasz imiennik — produkuje szkło belkowe. Za pomocą olbrzymiej siły, którą ma darmo od prądu zachodniego, zwłaszcza wobec wiatrów zachodnich, które tam trwają niemal stale, otrzymuje niezmierną masę popędu elektrycznego, z którego pomocą topi piasek nadmorski…

— To, oczywiście, jego sekret?

— Sekret. Z olbrzymiej masy płynnej wyciąga gotowe belki, tafle, kliny, zworniki, odlane, a raczej ulane według danego architektonicznego planu. Cały szklany parterowy dom, ze ścianami ściśle dopasowanymi z belek, które się składa na wieniec, a spaja w ciągu godziny, z podłogą, sufitem i dachem z tafel — oddaje nabywcy gotowe. W domach tego typu, wiejskich, czyli, jak się dawniej mówiło, chłopskich, nie ma pieców. Gorąca woda w zimie idzie dokoła ścian, wewnątrz belek, obiegając każdy pokój. Pod sufitem pracują szklane wentylatory normujące pożądane ciepło i wprowadzające do wnętrza zawsze świeże powietrze.

[…]

— Jakieś gablotki, do licha, nie ludzkie mieszkania.

[…]

— I tyś to widział tam? Takie wsie? Tata!

— Jakże! Całe okolice, powiaty, województwa! Bo to ci poszło jak morowa zaraza, skoro się ludzie zwiedzieli. Któż by chciał mieszkać w próchniejącym, gnijącym i zjedzonym przez grzyby drewnianym chlewie albo w ciupie szerzącej reumatyzmy, gruźlice i szkarlatyny, w murowanym więzieniu cuchnącym wilgocią i myszami, wśród ścian, w które wrosły wszelakie choroby? Szklane domy kosztują niezmiernie tanio, gdyż przecie przy ich budowie nie ma mularzów, cieślów, stolarzy i gonciarzy. […]

— A w fabryce tego naszego kuzynka już nie strajkują?

— Nie. Fabryka jest kooperatywną własnością pracowników, techników i artystów. […]

Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*, cz. I „Szklane domy" – rozmowa Seweryna Baryki z synem w wagonie; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl *kooperatywna własność* – własność spółdzielcza (domena publiczna).

1.1. Wypisz trzy zalety szklanych domów, o których mówi Seweryn Baryka. ___ / 3 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

1.2. Wyjaśnij, jaką rolę w rozmowie pełnią krótkie wypowiedzi Cezarego (np. „Jakieś gablotki, do licha…”). ___ / 2 pkt

1.3. Wyjaśnij, dlaczego informacja o spółdzielczej („kooperatywnej”) fabryce jest ważna dla sensu opowieści Seweryna. ___ / 2 pkt

Zadanie 2. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania. ___ / 4 pkt

Przyjazd do Polski

Przychodzień minął bramę. Wszedł do Polski, kraju swoich rodziców.

[…] Przepływała tam rzeczka, w stromych brzegach wijąca się wśród niziny. Śniegi już stajały i pierwsza trawka, szczyk rzadki, bladozielony, rozpościerać się poczynała nad bystrą wodą. Po tej to ledwie widocznej runi tańczyli na bosaka chłopcy-nędzarze, przygrywając sobie na ustnej harmonijce. Bose ich stopy migały nad błotem, które już zdołały ubić na dogodne do tańca klepisko. Przedwiośnie zdmuchnęło już z dachów bud najbliższych lód i śnieg — ogrzało już naturalnym powiewem południa wnętrza, które długa i ciężka zima, wróg biedaków, przejmowała śmiercionośnym tchnieniem. Pourywane rynny, dziurawe dachy, spleśniałe ściany kryła już ta nieśmiertelna artystka, wiosenka nadchodząca, pozłotą i posrebrzeniem, zielenią i spłowiałością, barwami swymi, które rozpościera nad światem. Usiłowała osłonić nikłymi swymi kolory to wstrętne widowisko, które na jej tle pełnym wieczyście nieśmiertelnego piękna ludzie rozpostarli: miasteczko polsko-żydowskie. Cezary patrzał posępnymi oczyma na grząskie uliczki, pełne niezgruntowanego bajora, na domy rozmaitej wysokości, formy, maści i stopnia zapaprania zewnętrznego, na chlewy i kałuże, na zabudowania i spalone rumowiska. […]

„Gdzież są twoje szklane domy? — rozmyślał brnąc dalej. — Gdzież są twoje szklane domy?…”

Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*, zakończenie cz. I „Szklane domy”; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl *ruń* – młoda trawa, zboże; *zapapranie* – zabrudzenie (domena publiczna).

2.1. Wskaż dwa elementy opisu, które kontrastują z opowieścią ojca o szklanych domach. ___ / 2 pkt

2.2. Wyjaśnij, jaką funkcję pełni w opisie uosobiona wiosna („nieśmiertelna artystka, wiosenka nadchodząca”). ___ / 2 pkt

Zadanie 3. Przeczytaj streszczenie sceny z lektury i wykonaj zadania. ___ / 3 pkt

Lekcja polskiego

Józio, trzydziestoletni mężczyzna, którego profesor Pimko zapisał do szkoły, siedzi w ławce na lekcji języka polskiego. Nauczyciel, Bladaczka, omawia twórczość Juliusza Słowackiego. Nie pyta uczniów o ich wrażenia – wykłada, że Słowacki wzbudza zachwyt, ponieważ był wielkim poetą, a uczniowie mają to zapamiętać i powtarzać.

Gałkiewicz, jeden z uczniów, przyznaje w końcu, że go Słowacki wcale nie zachwyca, i pyta: „Jak zachwyca, kiedy nie zachwyca?". Nauczyciel wpada w panikę – gdyby uczniowie przestali zachwycać się na rozkaz, runęłaby cała lekcja, a z nią jego pozycja i sens szkoły. Nie odpowiada więc na pytanie, tylko jeszcze usilniej powtarza swoje formuły i grozi złymi ocenami. Klasa, zamiast myśleć, uczy się udawać.

Streszczenie sceny przygotowane na potrzeby zestawu – Witold Gombrowicz, *Ferdydurke*.

3.1. Wyjaśnij, dlaczego pytanie Gałkiewicza jest groźne dla nauczyciela. ___ / 2 pkt

3.2. Nazwij zjawisko, które Gombrowicz pokazuje w tej scenie, używając jednego z pojęć: forma, gęba, upupienie. ___ / 1 pkt

Zadanie 4. Przyporządkuj elementy powieści Gombrowicza do „domów", w których toczy się akcja. Wpisz je do właściwej kolumny. ___ / 6 pkt

Bladaczka i lekcja o Słowackim pojedynek na miny łydka Zuty nowoczesność i sport
parobek Walek ciotka Hurlecka

szkoła	stancja u Młodziaków	dwór na wsi

Zadanie 5. Porównaj programy Szymona Gajowca i Antoniego Lulka. Wskaż jedno podobieństwo i jedną różnicę. ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – zadania typu maturalnego

Polecenia i punktacja jak na maturze 2027

KARTA 3/9

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 13 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

___ / 4 pkt

Spór ojca z synem

— Któż to wie, kto wśród nas jest łotr, a kto sprawiedliwy.

— To wiadomo aż nadto dobrze. Łotra w człowieku trzeba siłą wydusić, a gdy się nie poddaje — zabić!

— Nie zabijaj! Syneczku! Nie zabijaj!

— Złe na świecie trzeba zabijać. Zabijamy padalce, żmije, wilki, wszy.

— Najprzód nie bardzo dobrze wiemy, co jest złe, a co na pewno dobre. Potem — jedyne, co z zabijania wynika, to zbrodnia zabójstwa. Zabijanie jest zgoła niepotrzebne. Szkoda na to czasu i zdrowia duszy ludzkiej. Wystarcza najzupełniej budowanie życia nowego. Budować od nowa, od samego początku, od gliny ziemnej i głęboko płynącej, ziemnej, czystej wody.

— Już mi to i mama po siedlecku klarowała. Nic, starzy, nie rozumiecie.

— Rozumiemy, tylko nie ograniczamy się do tego jednego rozumienia. Oto tamten wziął garść piasku, którym wszyscy pogardzali, tchnął weń myśl swoją i na wzór Boga rzekł: „uczynię z tej garści piasku świat nowych zjawisk. Rewolucją istotną i jedyną jest wynalazek. Rewolucją fałszywą jest wydzieranie przemocą rzeczy przez innych zrobionych".

— Ależ posiadanych, nie zrobionych! Posiadanych bezprawnie.

— A czyż ci, co z pałacu wypędzają magnata i zabierają ten pałac w swoje władanie, zrobili ten pałac?

— Zabierają ten pałac we wspólne, powszechne władanie.

— „Powszechne władanie", a w zrabowanych pałacach mieszkają nowi panowie, komisarze, dyplomaci, naczelnicy i w ogóle nowi władcy, nowi uzurpatorowie. Lud po staremu mieszka w chałupach, po staremu cuchnących, w norach miejskich i jamach nędzarskich.

[…]

— Sprzeciw, zakaz, kara! Nie jest to celowe, nie jest skuteczne, a zacieśnione do jednego zjawiska. Tworzeniem nowych wartości i rozmnażaniem nowego dobra trzeba wyniszczać w ludziach samą zawiść i samą nienawiść. Można wypracować takie warunki pracy i mieszkania, iż nie będzie o co się nienawidzić i mordować. Doprawdy — śmieszny to jest przewrót, który magnatów strąca z pałaców do piwnic, a mieszkańców piwnic wprowadza do pałaców. Jest to prawdziwie robota i dom szalonych. Takie jest moje przeświadczenie.

Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*, cz. I „Szklane domy" – spór Seweryna Baryki (zaczyna rozmowę) z synem Cezarym; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl *tamten* – wynalazca szklanych domów; *uzurpator* – ktoś, kto bezprawnie przywłaszczył sobie władzę (domena publiczna).

Podgląd • Pierwsza Ławka

Kartkówka 1: *Przedwiośnie* – grupa A

15 minut · 8 pkt

KARTA **4/9**

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

Zadanie 1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Ojciec Cezarego umiera ___ / 1 pkt

A. w Nawłoci, w dworze Wielosławskich.

B. w pociągu wiozącym reemigrantów do Polski.

C. w Warszawie, w mieszkaniu Gajowca.

D. w Baku, podczas bombardowania miasta.

Zadanie 2. Uzupełnij zdania o *Przedwiośniu*. ___ / 3 pkt

1. Opowieść o szklanych domach Seweryn nazywa początkiem nowej _____.
2. Przyjaciel Cezarego z wojska to Hipolit _____.
3. W Nawłoci Cezary zakochuje się w Laurze _____.

Zadanie 3. Wyjaśnij, dlaczego szklane domy nazywamy utopią. ___ / 2 pkt

Zadanie 4. Wyjaśnij, czego Cezary dowiaduje się o życiu biedoty na Chłodku. ___ / 2 pkt

Podgląd • Pierwsza Ławka

Sprawdzian: Dwudziestolecie – proza: *Przedwiośnie* i *Ferdydurke* – grupa A

90 minut · 26 pkt

KARTA **8/9**

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 26 pkt

Zadanie 1. Przeczytaj fragment utworu i wykonaj zadania.

___ / 4 pkt

Przedwiośnie nasze

— Patrz, przybyszu! Ten oto Stanisław Krzemiński. Polska była dlań — „Pani moja, Mocarka wielka, Matka najsłodsza". Na tym jego głębokim uczuciu, na najszczerszej jego wierze, którą nam przekazywał, kończyła się jego rola. Moja rola — tu się dopiero zaczyna. Uczucie jego, wiara, męstwo musi być wdrożone w pracę, w czyny, w znajomość rzeczywistych stosunków i rzeczywistych ludzi i — co jest rzeczą najtrudniejszą — w sposób rządzenia życiem, stosunkami i ludźmi realnymi.

— Polska dzisiejsza musi być grubo niepodobna do ideału tamtych felietonistów.

— Podobniejsza jest w każdym razie bardziej do ideału, niż była za ich czasów.

[…]

— Pewnie, pewnie. Ale tu mało się robi, żeby skasować niewolę biednych ludzi, niewolę wewnętrzną.

— Pewnie, pewnie. Bo też dopiero początek. Żeby to nas zostawiono w spokoju na parę lat! Żeby się to nami przestali zajmować rozmaici zewnętrzni dobrodzieje! Tamci ludzie, których widzisz na tych podobiznach, żyli podczas najsroższej zimy. Patrzyli na życie dalekie poprzez obmarznięte kraty. Jakże mieli dać nam prawdziwą wiadomość o życiu ludzi spracowanych w warsztatach i po norach? I my sami jeszcze nie wiemy, co i jak, gdyż dopiero pierwszy wiosenny wiatr powiał w nasze twarze. To dopiero przedwiośnie nasze. Wychodzimy na przemarznięte role i oglądamy dalekie zagony. Bierzemy się do własnego pługa, do radła i motyki, pewnie że nieumiejętnymi rękami. Trzeba mieć do czynienia z cuchnącym nawozem, pokonywać twardą, przerośniętą caliznę.

— Bardzo coś długo trzeba czekać, aż się tu zabiorą do roboty.

— Wierzymy, że doczekamy się jasnej wiosenki naszej…

Stefan Żeromski, *Przedwiośnie*, cz. III „Wiatr od wschodu" – rozmowa Szymona Gajowca (zaczyna) z Cezarym; tekst według wydania w serwisie wolnelektury.pl Stanisław Krzemiński – jeden z portretów wiszących u Gajowca, publicysta z czasów niewoli; *calizna* – ziemia nigdy nieorana (domena publiczna).

1.1. Na podstawie przytoczonego fragmentu powieści. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

___ / 1 pkt

1. Gajowiec uważa, że miłość do Polski trzeba przełożyć na pracę i czyny.	**P**	**F**
2. Cezary twierdzi, że w Polsce dużo się robi dla biednych.	**P**	**F**
3. Gajowiec przyznaje, że jego pokolenie nie zna jeszcze dobrze życia robotników.	**P**	**F**

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Dwudziestolecie – proza: Przedwiośnie i Ferdydurke – kartkówki, sprawdzian, powtórka – język polski, kl. 3 LO (zakres podstawowy)

Podgląd pokazał 11 z 34 stron. Pełna wersja: 34 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Dwudziestolecie – proza: Przedwiośnie i Ferdydurke – najważniejsze wiadomości – 4 zadania, 12 pkt
- Karta 2: Dwudziestolecie – proza: Przedwiośnie i Ferdydurke – ćwiczenia – 6 zadań, 24 pkt
- Karta 3: Dwudziestolecie – proza: Przedwiośnie i Ferdydurke – zadania typu maturalnego – 5 zadań, 13 pkt
- Karta 4: Kartkówka 1: Przedwiośnie – grupa A – 4 zadania, 8 pkt
- Karta 5: Kartkówka 1: Przedwiośnie – grupa B – 4 zadania, 8 pkt
- Karta 6: Kartkówka 2: Ferdydurke – grupa A – 4 zadania, 10 pkt
- Karta 7: Kartkówka 2: Ferdydurke – grupa B – 4 zadania, 10 pkt
- Karta 8: Sprawdzian: Dwudziestolecie – proza: Przedwiośnie i Ferdydurke – grupa A – 6 zadań, 26 pkt
- Karta 9: Sprawdzian: Dwudziestolecie – proza: Przedwiośnie i Ferdydurke – grupa B – 6 zadań, 26 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje wzorcowe odpowiedzi z kom

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/polski-liceum-klasa-3-dzial-05-dwudziestolecie-proza-przedwiosnie-i-ferdydurke